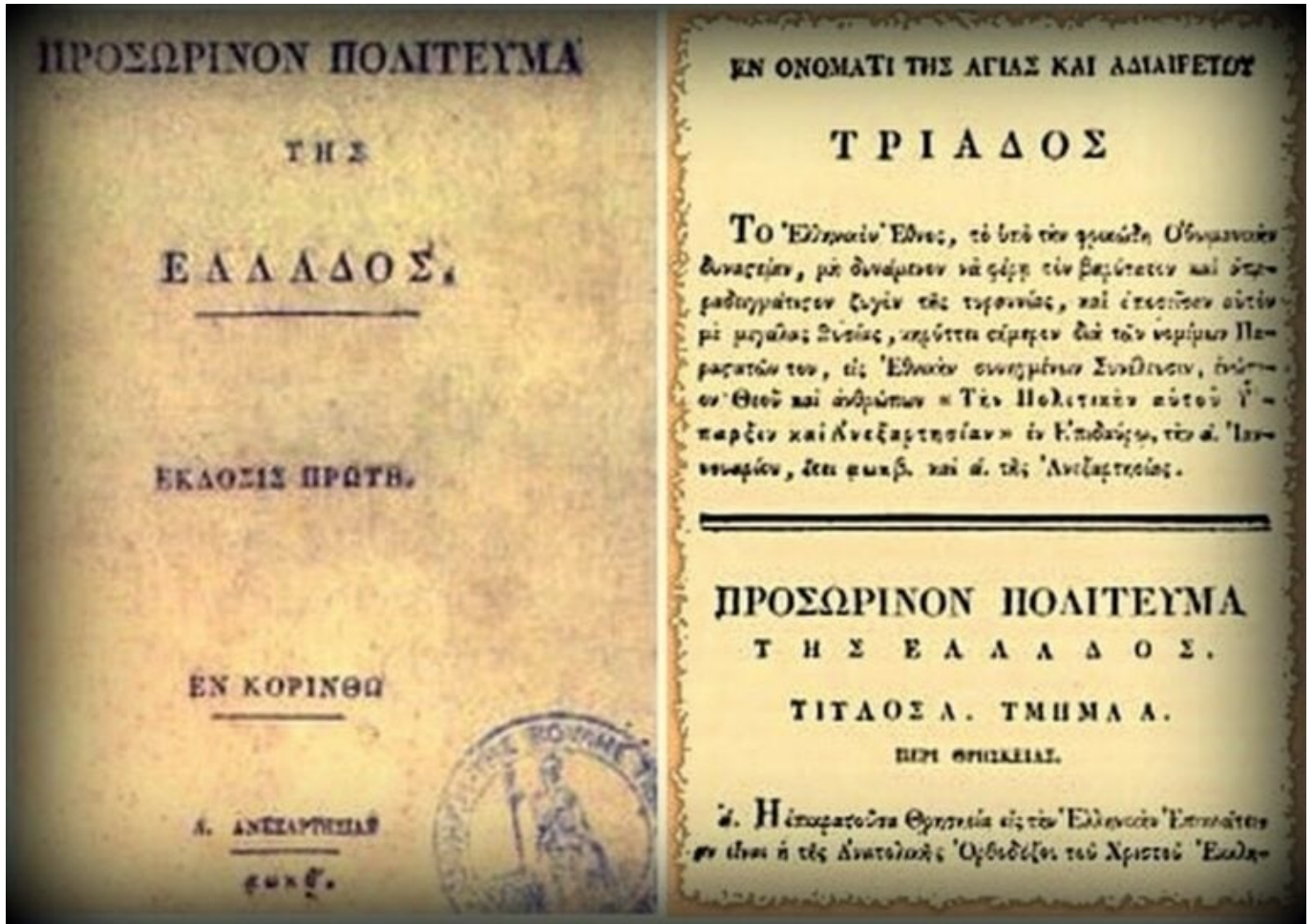

Το προίμιο του Συντάγματος και η Ελληνορθόδοξη ταυτότητα του λαού μας

/ [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#)

Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπανάσταση ἦταν μία Πανελλήνια ἐξέγερση κατὰ τοῦ Οθωμανικοῦ ζυγοῦ. Ὁ χαρακτήρας τῆς Ἐπαναστάσεως ἦταν ἐθνικὸς καὶ ἀπελευθερωτικὸς με πρωταγωνιστικὸ ρόλο τῶν Ὁρθοδόξων κληρικῶν.

Ὁ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης σὴν Προκήρυξη τῆς 24.2.1821 ἀπὸ τὸ Ἰάσιον τῆς Μολδοβλαχίας καλεῖ τοὺς Ἕλληνας νὰ ἀγωνισθοῦν με τὸ σύνθημα: Μάχου υπέρ Πίστεως καὶ Πατρίδος. Στὴ συνέχεια ζητεῖ νὰ υψώσουν τὴ σημαία τοῦ Σταυροῦ.

Ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, μιλώντας στους μαθητὲς σὴς 8.11.1838, εἶπε: "Ὅταν ἐπιάσαμε τὰ ἄρματα πρῶτα εἶπαμε υπέρ Πίστεως καὶ ὕστερα υπέρ Πατρίδος".

Ο Σαμιώτης ποιητής και αγωνιστής Γεώργιος Κλεάνθης έγραψε τους περίφημους στίχους: "Για του Χριστού την Πίστιν την Αγίαν και της Πατρίδος την Ελευθερίαν".

Η Α΄ Εθνοσυνέλευση των Ελλήνων στην Επίδαυρο (Δεκέμβριος 1821 -Ιανουάριος 1822) θέτει στο Προοίμιο του Συντάγματος την επίκληση στην Αγία Τριάδα.

Ἀς θυμηθοῦμε τὴ Διακήρυξιν τῆς Ἐπιδαύρου τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1822, ἡ ὁποία προτάσσεται στὸ πρῶτο Σύνταγμα τῶν Ἑλλήνων, τὸ γνωστὸ ὡς Προσωρινὸν Πολίτευμα τῆς Ἐπιδαύρου.

ΕΝ ΟΝΟΜΑΤΙ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΑΔΙΑΙΡΕΤΟΥ ΤΡΙΑΔΟΣ

Τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, τὸ ὑπὸ τὴν φρικώδη Οὐθμανικὴν Δυναστείαν, μὴ δυνάμενον νὰ φέρῃ τὸν βαρῦτατον καὶ ἀπαραδειγμάτιστον ζυγὸν τῆς τυραννίας, καὶ ἀποσείσῃ αὐτὸν μὴ μεγάλας θυσίας, κηρύττει σήμερον διὰ τῶν νομίμων Παραστατῶν του, εἰς Ἐθνικὴν συνηγμένων Συνέλευσιν, ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων τὴν "Πολιτικὴν αὐτοῦ ὕπαρξιν καὶ Ἀνεξαρτησίαν".

Ἐν Ἐπίδαυρῳ τὴν α΄ Ἰανουαρίου, ἔτει αωκβ (1822) καὶ α΄ τῆς ἀνεξαρτησίας.

Η επίκληση στην Αγία Τριάδα αναγράφεται από τότε σε όλα τα ελληνικά Συντάγματα πλην εκείνου του 1927. Στο ισχύον Σύνταγμα το Προοίμιο αναφέρει: Εις το όνομα της Αγίας και Ομοουσίου και Αδιαιρέτου Τριάδος.

Πως προέκυψε αυτή η αρχική αναφορά στο Σύνταγμα του 1822;

Πρώτον, όπως προαναφέραμε, εκφράζει την Ορθόδοξη Χριστιανική Πίστη των αγωνιστών, πολιτικών και στρατιωτικών. Αυτοί που μας ελευθέρωσαν δεν ήθελαν ένα ουδετερόθρησκο κράτος ούτε μία ουδετερόθρησκη παιδεία.

Δεύτερον, ήταν μία συνήθης φράση, η οποία ετίθετο στην αρχή όλων των ιδιωτικών συμφωνητικών, προικοσυμφώνων κλπ επί Τουρκοκρατίας. Αυτό που ανέγραφαν στα ιδιωτικά έγγραφά τους οι Έλληνες επί αιώνες το χρησιμοποίησαν και στο πρώτο επίσημο κείμενο του κράτους, το οποίο μόλις τότε είχε γεννηθεί.

Τρίτον, η Ορθοδοξία και η επίκληση του Θεού ήταν ο συνδετικός κρίκος μεταξύ ομάδων και παρατάξεων που διαφωνούσαν για άλλα πράγματα και συμφωνούσαν μόνο σε αυτές τις αξίες.

Στην εποχή μας το Προοίμιο έχει κυρίως ιστορική αξία. Δηλαδή τιμούμε τους αγωνιστές και τα ιδανικά του 1821 και τονίζουμε ότι ιδρυθήκαμε ως κράτος από ανθρώπους με αυτά τα πιστεύω. Όμως το Συμβούλιο της Επικρατείας, δηλαδή το Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο, δέχεται σε πολλές αποφάσεις του ότι το Προοίμιο έχει και (περιορισμένη) κανονιστική ισχύ, δηλαδή πρέπει να λαμβάνεται υπ' όψιν για την έκδοση Νόμων και δικαστικών αποφάσεων. Τίποτε από όσα αναφέρονται στο κείμενο του Συντάγματος δεν έχει απλώς διακοσμητική θέση. Όλες οι διατάξεις, αλλά και το Προοίμιο έχουν αξία. Με απλά λόγια το Προοίμιο θυμίζει ότι ναι, μεν, έχουμε κατοχυρωμένη τη θρησκευτική ελευθερία και τον σεβασμό των αλλοθρήσκων και ετεροδόξων, αλλά δεν επιτρέπεται ο θρησκευτικός αποχρωματισμός του Κράτους. Η Ορθοδοξία πρέπει να παραμείνει συστατικό στοιχείο της εθνικής ταυτότητας, της παιδείας και της κοινωνίας μας.

Το Προοίμιο υποδηλώνει τη συνέχεια του Ελληνισμού.

Την επίκληση του Θεού έκαναν και οι Αρχαίοι Έλληνες πριν από κάθε μάχη.

Την Παναγία την Οδηγήτρια είχαν ως λάβαρό τους τα βυζαντινά στρατεύματα και το κοντάκιον “Τη Υπερμάχω” ήταν ο Εθνικός Ύμνος της Ρωμανίας, της Ελληνορθόδοξης Αυτοκρατορίας.

Για τον Χριστό και για την Πατρίδα καλεί τους Έλληνες να αγωνισθούν ο Κωνσταντίνος Παλαιολόγος την παραμονή της Αλώσεως του 1453.

Για τον Χριστό και για τον (αρχαίο) Λεωνίδα αγωνιζόμαστε έλεγαν ο Επίσκοπος Σαλώνων Ησαΐας και ο Αθανάσιος Διάκος σε προκήρυξή τους τον Απρίλιο του 1821, όπως την καταγράφει ο Κωνσταντίνος Σάθας.

Με τον Σταυρό στο καπέλλο τους οι Μακεδονομάχοι, είτε εντόπιοι Μακεδόνες είτε Νοτιοελλαδίτες εθελοντές, αγωνίσθηκαν για να σώσουν την ελληνικότητα της Μακεδονίας από το 1878 μέχρι και το 1908.

Την εικόνα της Παναγίας είχαν στο αντίσκηνό τους οι στρατιώτες μας το 1940 και είχαν την προστασία της Παναγίας, η οποία προσεβλήθη από τον τορπιλλισμό της ΕΛΛΗΣ στην Τήνο, στις 15 Αυγούστου 1940.

Τον άρρηκτο δεσμό του Έλληνα με την Ορθοδοξία ομολογούν και ξένοι ελληνιστές. Ο αείμνηστος Γάλλος συγγραφέας Ζακ Λακαρριέρ έγραψε ότι “στην Ορθοδοξία ο Έλληνας νιώθει σαν στο σπίτι του”. Και η Αμερικανίδα Κλασική Φιλολόγος Μαίρη Μακ Ντόναλντ, η οποία ψηφιοποίησε όλη τη αρχαία και βυζαντινή γραμματεία, βαπτίσθηκε Ορθόδοξη Χριστιανή για να αισθάνεται ακόμη περισσότερο Ελληνίδα.

Το Προοίμιο του Συντάγματος υπενθυμίζει ότι τα σχολικά βιβλία και προγράμματα οφείλουν να σέβονται και να αναδεικνύουν την Ορθόδοξη Χριστιανική ταυτότητα των Ελλήνων, πάντα με σεβασμό στα Ανθρώπινα Δικαιώματα και στην ευρωπαϊκή μας ένταξη. Το μάθημα των Θρησκευτικών δεν πρέπει και δεν μπορεί να είναι θρησκευολογικό ή συγκρητιστικό. Η Ιστορία πρέπει να διδάσκει στα παιδιά μας τους αγώνες και τις θυσίες των Ορθόδοξων κληρικών. Και στα Αρχαία Ελληνικά πρέπει να ενταχθούν κείμενα της Ορθόδοξης Εκκλησιαστικής Γραμματείας.

Η Παγκοσμιοποίηση υποχωρεί, όπως παραδέχονται οι ειδικοί μελετητές. Η εθνική ταυτότητα των λαών ανθίσταται. Το Προοίμιο μάς θυμίζει ποιοι είμαστε, από που ερχόμαστε, πως πρέπει να πορευθούμε στο παρόν και στο μέλλον.

Πηγή: περιοδικό «Πειραϊκή Εκκλησία» Ιανουαρίου 2023